

**Ne felejtse el, hogy a vázlatot és a fogalmakat, évszámokat
bele kell írni a füzetbe!**

Vázlat

Királyság és fejedelemség

A habsburg kormányzati rendszer

1). A királyi Magyarország területén **I. Ferdinánd** átalakította a kormányzati rendszert. **Királyságának ügyeit Bécsből irányította a Magyar Kancellária segítségével.**

A pénzügyekkel a Magyar Kamara, a közigazgatással és az igazságszolgáltatással a Helytartóság foglalkozott.

Ezek székhelye a királyság magyarországi központjában, Pozsonyban volt. A katonai ügyeket viszont az Udvari Haditanács irányította Bécsből.

2). **A Habsburg uralmat a rendek ellensúlyozták.**

Továbbra is működött a rendi országgyűlés, amelynek legfőbb joga az adók megszavazása volt.

A végvárok

3). **Új végvári rendszert kellett létrehozni az ország belsejében.**

A végvárrendszer kiépítése és fenntartása azonban nagyon sok pénzbe került.

A Királyi Magyarország erre egyedül nem volt képes.

A Habsburg uralkodók révén rendszeres pénzügyi segítyt kapott a német fejedelmektől, és a pápa is támogatást nyújtott.

4). **A végvári katonák megjelenésével új társadalmi réteg alakult ki.**

A török elől elmenekült nemesek, városi lakosok, jobbágyok álltak katonának.

Az Erdélyi fejedelemség kialakulása

5). Buda török kézre kerülése után **Szulejmán szultán az ország keleti felét a gyermek **II. János királynak** és Szapolyai özvegyének, a királynénak adományozta.**

A királyi udvar Erdélybe költözött.

Az új uralkodói központ Gyulafehérváron alakult ki.

Szapolyai híve, **Fráter György hozzájárult az új állam megszervezéséhez.**

Ezzel párhuzamosan megkísérelte a két magyar királyság egyesítését.

A három részre szakadt ország újra egyesítésére ugyanis csak úgy lett volna esély, hogy **II. János király az Erdély feletti hatalmat átengedi Ferdinánd királynak, aki szembeszáll a törökkel.**

A kísérlet kudarcba fulladt.

Ferdinánd király halála után utóda egyezményt kötött **II. Jánossal.**

Szapolyai fia lemondott a királyi címről, és **János Zsigmond néven Erdély és a hozzá kapcsolt magyarországi Részek első fejedelme lett.**

6). János Zsigmond utód nélkül halt meg.

Ekkor az erdélyi rendek egy gazdag főurat, **Báthori Istvánt** választották fejedelemmé.

Báthori tekintélyét növelte, hogy 1576-ban lengyel királlyá is koronázták.

Fogalmak – Évszámok

II. János – Szapolyai János /I. János/ király fia, aki apja halála után 1540-től 1570-ig II. János néven választott magyar király; János Zsigmond néven Erdély első fejedelme (1565–1571).

Fráter György – a kiskorú II. János király gyámja; pálos szerzetes, katona, országos és erdélyi politikus, helytartó, váradi püspök, majd esztergomi érsek és bíboros.

Báthori István - (1533-1586) erdélyi fejedelem (1571–1586); Lengyelország királya (1576–1586).